

Handläggare
Anna Stolpe
Telefon: 08-50804036

Till
Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd
2018-03-08

Strategi för en äldrevänlig stad

Remiss från kommunstyrelsen, dnr 152-1979-2017

Förvaltningens förslag till beslut

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till Kommunstyrelsen som svar på remissen.

Denise Melin
Stadsdelsdirektör

Kerstin Medin
Avdelningschef

Sammanfattning

Förvaltningen har mottagit remissen ”Strategi för äldrevänlig stad” diarienummer 152-1979-2017 från kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen vill ha yttrandet senast 29 mars 2018. Förvaltningen är positiv till att ett program för en äldrevänlig stad tas fram. Förvaltningen föreslår att nämnden beslutar att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande till Kommunstyrelsen som svar på remissen.

Bakgrund

Förvaltningen har mottagit remissen ”Strategi för äldrevänlig stad” diarienummer 152-1979-2017. Kommunstyrelsen har begärt yttrande från fem stadsdelsförvaltningar, tre facknämnder samt SLK, KPR och kommunstyrelsens funktionshinderråd. Kommunstyrelsen vill ha yttrandet senast 29 mars 2018.

Ärendet

I stadens budget för 2017 har äldrenämnden fått i uppdrag att ta fram ett långsiktigt program kring framtidens äldreomsorg. Vid senare precisering av uppdraget har detta utvecklats till att ta fram ett underlag till ett program för en ”Äldrevänlig stad”. Arbetet ska gälla alla äldre, oavsett om de har äldreomsorg eller inte.

Äldreförvaltningen har tagit fram ”Strategi för en äldrevänlig stad-underlag till program”. Rapporten ger en beskrivning av vad som kan utgöra en äldrevänlig stad i stadens lokala kontext samt det fortsatta arbetet, där samverkan mellan olika aktörer och en aktiv involvering av stadens äldre är centralt.

En äldrevänlig stad kan sammanfattningsvis beskrivas som en tillgänglig och inkluderande stad med en miljö som främjar ett aktivt liv-hela livet.

En åldrande befolkning och ökande urbanisering är två trender som ses världen över. Idag är cirka 140 000 personer 65 år eller äldre vilket utgör 15 procent av stadens hela befolkning. Fram till 2040 väntas andelen äldre ha ökat till 18 procent vilket innebär en ökning med drygt 90 000 personer. Det motsvarar en ökning med 65 procent i jämförelse med idag. Detta ställer stora krav på samhället men utgör också en möjlighet. För att äldre invånare ska kunna vara aktiva och delaktiga i samhället behöver miljön anpassas. Stockholms stad var i december 2015 med och grundade the European Covenant on Demographic Change som är ett nätverk som syftar till att främja äldrevänliga städer inom Europa. Som grundare och fullvärdig medlem av det europeiska nätverket har staden åtagit sig att följa den modell som Världshälsoorganisationen (WHO) har utvecklat och att verka för att skapa en äldrevänlig stad. Målet är att Stockholms stad ska bli en äldrevänlig stad – en stad för alla. Det kan sammanfattningsvis beskrivas som en tillgänglig och inkluderande stad med en miljö som främjar ett aktivt liv – hela livet.

Med anledning av den demografiska utvecklingen och den ökande urbaniseringen har Världshälsoorganisationen (WHO) tagit fram en global strategi och handlingsplan för hur denna globala utmaning kan hanteras – Global strategy and action plan on ageing and health. Strategin innehåller 10 prioriteringar på aktiviteter som krävs för att åren 2020-2030 ska bli ett äldrevänligt decennium. För att uppnå dessa har WHO utsett fem strategiska mål. Ett av dessa mål är utvecklandet av äldrevänliga miljöer. Enligt WHO är människans fysiska och sociala miljö nyckelfaktorer för ett aktivt och självständigt liv. Att skapa äldrevänliga städer är därför en av de mest effektiva metoderna för att möta de demografiska förändringarna i urbaniserade miljöer. WHO menar att ett aktivt åldrande är en livslång process som formas av flera olika faktorer – både individuella och samverkande – som främjar hälsa, delaktighet och trygghet. Genom att skapa äldrevänliga städer möjliggör vi för den äldre befolkningen att leva ett aktivt och hälsosamt liv, där beroendet av vård och omsorg minskar.

är att äldre ska involveras i hela processen. För att få underlag till denna rapport har både äldre invånare och stadens medarbetare fått ge sin syn på hur en äldrevänlig stad kan utformas. I syfte att fånga äldreperspektivet och skapa delaktighet från början arrangerade staden två workshopar under hösten; en med äldre invånare och en med professionen.

Såväl fysiska som sociala faktorer i omgivningen spelar in genom hela livet. Att skapa en äldrevänlig stad ligger i linje med att skapa ett Stockholm för alla. Arbetet ska bidra till att möjliggöra att Stockholms stad kan möta de demografiska utmaningarna och bedrivas utifrån en strukturerad process då både behov och förutsättningar förändras över tid.

För att tillgodose behovet hos stadens äldre invånare och nå målbilden, krävs en samverkan mellan flera olika aktörer – såväl inom som utanför staden – och det kan behövas nya arbetssätt och särskilda satsningar. Ett första steg är att uppmärksamma förbättrings- och utvecklingsområden utifrån WHO:s forskningsbaserade kriterier för vad som kännetecknar och har betydelse för en äldrevänlig stad. Fokus har i detta skede inte varit att komma fram till några lösningar utan att övergripande beskriva behov av utveckling och samverkan och staka ut en viljeinriktning för stadens arbete med att bli en äldrevänlig stad. Dokumentet beskriver också kända olikheter i stadsdelarna förutsättningar att nå upp till en äldrevänlig stad. Utgångspunkten för arbetet är samverkan och ska integreras med det arbete som redan bedrivs i staden. Dokumentet utgör ett underlag till det fortsatta planeringsarbetet.

Principen för arbetet med att utveckla en äldrevänlig stad utgår ifrån att involvera dem det berör – stadens äldre invånare – i alla delar av arbetet. De äldre har därför bjudits in till medverkan redan i framtagandet av detta underlag.

Den första dialogen med stadens äldre och professionen bekräftar att målbilden om en äldrevänlig stad enbart kan uppnås genom strukturerad samverkan mellan olika aktörer där olika initiativ samspelar och förstärker varandra. Stadens äldre invånare upplever att såväl beslutsfattare som övriga invånare ibland saknar förståelse och respekt för äldre personers behov. Vid ett fortsatt arbete behövs en mer djupgående dialog där stadens alla äldre invånare erbjuds möjlighet att delta. Äldre invånares möjlighet till medverkan måste säkerställas.

I programmet lyfts fram att ohälsotalen varierar mellan olika stadsdelar och att medellivslängden skiljer sig mellan kvinnor och män. Det är också stora skillnader i upplevd trygghet mellan olika stadsdelar.

De hittills genomförda dialogerna med äldre och professionen visar på de många utmaningar som finns kopplade till människans åldrande. Ett äldreperspektiv – och i synnerhet de äldres egna perspektiv – saknas ofta i samhället. Det behövs en ökad medvetenhet och förändrade arbetssätt för att integrera äldreperspektivet i stadens arbete. Modeller för lokala medborgardialoger där äldre invånares medverkan säkerställs, behöver utarbetas. Samverkan mellan olika nämnder, bolagsstyrelser och andra samhällsaktörer behöver också fördjupas.

Tidplanen för godkännandet av programmet innehåll har följande hållpunkter:

- Dokumentet antogs i äldrenämnden i november 2017.
- Efter att ärendet beslutades i äldrenämnden planeras det att överlämnas till kommunstyrelsen för vidare beslut i Kommunfullmäktige våren 2018.

En av grundpelarna i arbetet med äldrevänlig stad är att involvera de äldre genom hela fasen. En aktiv involvering av äldre invånare ligger väl i linje med inriktningsmålet om ett demokratiskt hållbart Stockholm. Medborgardialoger kan, om de utformas på rätt sätt, bidra till att stärka de grupper vars röster vanligtvis inte hörs.

Ärendets beredning

Detta ärende har utarbetats inom beställaravdelningen för äldreomsorg, funktionsnedsättning och socialpsykiatri.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen är positiv till att ett program för en äldrevänlig stad tas fram. Förvaltningen ser positivt på att äldre personer har varit med i framtagandet av underlag till programmet. Förvaltningen tycker även att det är viktigt att skillnader mellan stadsdelar och kön lyfts fram och beaktas i framtagande av ett program.

Förvaltningen föreslår att nämnden beslutar att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande till Kommunstyrelsen som svar på remissen.

Bilagor

1. Remiss från Kommunstyrelsen, diarienummer 152-1979-2017